

نشـریه مـدیریت مخـزن، بـا مـشارکت و همکاری معنوی و متکی بر حمایت تخصصی گروهی از همکاران، که در طـول سی سـال همکاری بـا انـها، فرصت تبادل افکار و کسب تجربه عاید گردیده بود، شکل گرفت و هویت یافت.

همان گونه که از جهت گیری و خط مشی راهبردی آن به روشنی استنباط می شود. این نشریه از آغاز، جنبه کسب سود و منتفع شدن از محل فروش را مد نظر نداشته، صرف انتقال دانش و مهارت های مکتسبه را به مدیران عرصه عملیات با هدف اصلاح امور و پرهیز از تکرار خطاهای ناخواسته، در دستور کار خود داشت.

در حـالیکه عـنوان نشـریه اسـتنباط ورود بـه مـقولـه مهندسی مخازن نفت و گاز و تمرکز بر جهات فنی ناظر بر عملیات اکتشاف، تولید و توسعه در بخش بالادستی صنعت را تداعی می کرد، جهت گیری و هدف مورد نظر هیئت تحـریریه ، مـعطوف بـه جـنبه هـای راهـبردی مـدیریت، در بهـره مـندی بهینه از ذخـایر ذیقیمت هیدروکربوری بود که وجوه مهندسی و عملیات، صرفا بخشی از آن بشمار می رفت.

در واقع، طیف وسیع آنچه محور تفکر و تلاش دست اندر کاران نشریه محسوب می گردید، تنوعی از فعالیت های گـونـاگـون بـود که تفکیک ان در دو بـخش بـالادسـتی و

پائین دستی صنایع نفت و گاز، حوزه های مختلفی از فعالیت را مطرح می ساخت که سر فصل اهم آن در دو بخش مذکور، عبارتند از:

الف: بخش بالادستی در صنایع نفت و گاز

- **بهره برداری از منابع نفت و گاز**
- **چالش های عرصه تولید و توسعه**
- **قیمت گذاری و بازار یابی**
- **حفاظت از محیط زیست**
- **مراودات بازار تجارت**
- **شرایط متغییر اقتصادی**
- **آموزش و توسعه ذخایر انسانی**
- **عرضه و تقاضای انرژی**
- **مدیریت و اطلاعات**
- **افزایش تولید**

ب: بخش پائین دستی صنایع نفت و گاز

- **ارتباطات سازمانی**
- **تولید، انتقال و توزیع فرآورده های نفتی**
- **ایمنی و بهداشت**
- **بازار یابی**
- **هزینه یابی و خدمات رسانی**
- **قیمت گذاری**
- **سرمایه گذاری**
- **ظرفیت های جهانی**

تجربه چند سال اخیر حاکی از آن است که مدیریت مخزن مفهوم تخصصی متعارف از ان را در نظام مهندسی نفت، تداعی می نماید که صرفا معطوف به رعایت و کاربست علوم زمین شناسی و مهندسی تولید و مخزن است.

چنین دامنه گسترده ای از جنبه های تخصص در حوزه فن آوری، مهندسی، عملیات و خدمات فنی، این توقع و انتظار را پدید می آورد که مدیریت مخزن، عمدتا معطوف به مقوله مهندسی و جهات فنی و به عبارتی عملیات منتهی به تشخیص موارد عدم قطعیت در عملکرد مخزن، می باشد.

این در حالیست که هیئت تحریه نشریه ضمن رعایت نکات فنی مترتب بر موضوع ، مدیریت بر منابع، ذخایر و دارائی های استراتژیک نفت و گاز را متاثر از عوامل متعددی می داند که سر فصل اهم آن عبارتند از:

- **ناپایداری قیمت ها، ناشی از تغییرات و تحولات بازار**
- **تغییرات سریع تکنولوژیک**
- **الزامات ایمنی و زیست محیطی**
- **موقعیت های جغرافیائی ناظر بر فعالیت های اکتشاف، تولید و توسعه**
- **مقاصد سیاسی در تضعیف یا تقویت قیمت و کنترل بازار**
- **ضعف بازیگران در تحلیل الزامات بازار تجارت**
- **کنترل بازار توسط مصرف کنندگان صنعتی**
- **نقش نفت در سیاست**

چنین اهمیتی ریشه در یک چالش اساسی دارد که مطالعات و مستندات موجود موید وجود جهت گیری و رویکردی هدفمند و سازمان، یافته مبتنی بر برنامه ریزی بمنظور اصلاح نظام های بازار یابی، سازمان، هزینه، کیفیت، تشکیلات، عملیات و ... در ساختار شرکت های تولید کننده نفت و گاز است.

این امر بر جهات جغرافیائی تولید و توسعه و نیز نظام قیمت گذاری، تاکید و تصریح دارد. قیمت متاثر از کاربرد تکنولوژی و مدل های تجاری نوین، دستخوش

تغییر گشته و تعدیل می یابد. در واقع هدف کلیدی از مدیریت مخزن عبارتست از:

" توسعه دارائی های نفت و گاز بنحوی که منجر به افزایش سهم صاحبان سهام، رعایت استاندارهای ایمنی ، فنی ، زیست محیطی و بازرگانی گردد"

در این مسیر و منظور کلی، راهبردهای متعددی قابل استناد است که هر یک در تبعیت و تناسب با تنوع دارائی ها و عامل زمان در چرخه توسعه حیات مخازن، به سر برده و عمل می نماید.

هیئت تحریریه نشریه جهات مالی ناظر بر مدیریت مخزن را از اهمیت خاصی برخوردار می داند و در به حداکثر رسانیدن جریان نقدینگی در تناسب با حجم سرمایه ها و بودجه عملیاتی، از طریق تامین و تضمین جریان مالی ناشی از سرمایه، تصریح دارد. این امر می بایست با توجه به ضرورت به حداقل رساندن هزینه ها و در راستای ارائه فرصت های نوین سرمایه گذاری، صورت پذیرد.

بازدهی اساسی این راهبرد مدیریتی عبارتست از تضمین جریان وجوه ناشی از سرمایه گذاری های جاری. این امر در ارتباط با چاه های حفاری شده و احداث تاسیسات زیر ساختی، نمود بارزتری می یابد.

مدیریت مخزن فرایند یک پارچه و مستمری است که لزوما می بایست در طول چرخه حیات میدان نفت و گاز، اعمال گردد. چنین تکنیکی مقصد و منظور توسعه میادین و احیاء انها را به اقتصادی ترین وجه با جهت گیری افزایش ضریب بهره وری و باز یافت از میدان، پیگیری می نماید.

کاربست روش های کنترل از راه دور و مدل های شبیه سازی موجب میگردد، میزان تولید بهبود یافته و مقادیر قابل برداشت از میادین افزایش یابد. شایان ذکر است هر چند بیشتر تکنیک های رایج جنبه عام دارد، لیکن برخی شرکت های بین المللی از شیوه های انحصاری و اختصاصی، استفاده می نمایند.

طرز تلقی فنی و مهندسی در ازدیاد برداشت از مخازن، این تصور را پدید آورده است که نشریه ای با عنوان "مدیریت مخزن" لزوما می بایست به روش ها و رویه عمل های متداول در عرصه عملیات اصلی بخش بالادستی، نظیر شبیه سازی ، مدلسازی، بهینه سازی و بهبود فرآیند ازدیاد برداشت و مهندسی نفت . .... تمرکز یابد که این امر مخاطب تخصصی خاص خود را طلب می نماید.

این در حالیست که مدیریت نشریه از آغاز، صراحتا بر جهت گیری و خط مشی راهبردی مدیریت بر چرخه اکتشاف، حفاری، تولید، توسعه، انتقال، ذخیره سازی، بازار یابی، صادرات و فروش، مبتنی و متکی بر پژوهش و تحقیق و رعایت زنجیره مدیریت تامین و عرضه کالا، حول نظام جامع طرح و برنامه ریزی استراتژیک، تاکید و تصریح نموده است.

چنین نیازی که در نتیجه مطالعه و بررسی بازخورد نظرات و پیشنهادات عاید گردیده است، ما را برآن داشت تا با حفظ جهت گیری در مسیر مدیریت بر ذخایر راهبردی که نقش آن در تامین ارز و انرژی مورد نیاز، محرز است، با تغییر در عنوان نشریه از "مدیریت مخزن" به "بازار انرژی" , دامنه مطالعات و بررسی های نشریه را گسترش دهد.